

RIKTLINJER FÖR VALIDERING INFÖR FÅGELÅRET 2021

Vägledande dokument

– Förteckning över Sveriges fågeltaxa, uppdaterad 2021-03-24.

<https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2021/04/Svenska-fa%CC%8Ageltaxa-210324-1.pdf>

– SOF-BirdLife 2021. Fågelåret 2020. Halmstad.

– Ottosson, U. et al. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad. ("FiS")

– ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

<https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/31.-rodlista-2020/rodlista-2020>

<https://birdlife.se/nrk/nationella-fagelrapporten/>

Sammanfattande instruktion

Det är viktigt att uppgifterna i Artportalen är så korrekta de bara kan vara. Tänk bland annat på följande:

- Slå ihop dubletter av samma fåglar för att undvika fel fyndsummor.
- Kontrollera att kön, ålder etc. stämmer och kommer med.
- Använd er av bedömningsfynd där detta efterfrågas i mallen.
- Max tre rapportörer per fynd, där upptäckaren ska vara en av dessa om det framgått av rapporten.
- Flagga fynd för nationell publicering. Samtliga fynd/bedömningsfynd som är validerade som godkända och som efterfrågas av Nrk eller som av rrk bedöms ha ett nationellt intresse ska flaggas för nationell publicering år 2021.

Vi vill att ni för varje taxon där ni har fynd som ska publiceras nationellt skriver en sammanfattande rrk-kommentar. På så sätt ges möjligheter att analysera resultatet så att de speglar respektive taxons uppträdande på bästa sätt. Summeringar av antal fynd/individer som anges i textkommentaren ska stämma överens med den fyndadministration och validering ni gjort i Artportalen. Det som sedermera publiceras i Fågelåret ska vara fullt ut spårbart i Artportalen. Slutligen är det viktigt att det för varje art markeras "Färdig för publicering" när er rrk-kommentar är klar.

Provinsvisa summeringar

För att underlätta den nationella fyndsammanställningen tilldelas vissa rrk en särskild uppgift att för varje taxon i förekommande fall redovisa rapportområdets fynd uppdelade på landskap/provinser och att skriva ut dessa summor explicit i rrk-kommentaren.

Rrk Göteborg – Västergötland och Bohuslän

Rrk Stockholm – Södermanland och Uppland

Rrk Södra Lappland – Åsele och Lycksele lappmarker

Rrk Norrbottens län – Pite, Lule och Torne lappmarker

Det finns även andra rapportkommittéer vars rapportområden inte helt sammanfaller med landskapsgränserna men där problemet med landskapssummeringar ändå är ringa. För enstaka sådana fall där exakt belägenhet för en viss fågelindivid är osäker eller där samma fågelindivid/-er veterligen har passerat en landskapsgräns önskar vi att ni anger detta i er rrk-kommentar.

Teknisk support

Behöver ni tekniskt stöd med arbetet i Artportalen kan ni kontakta Artdatabankens support: support@artportalen.se.

2021-12-31

Följande personer kan vara behjälpliga:

Lennart Carlsson 0705-69 85 67 calidris@telia.com
Stefan Cherrug 0708-18 86 04 cherrug@bredband.net
Bertil Johansson 0730-75 53 00 bertil.johansson@gmail.com

Tidsplan

Tidsplanen för Fågelåret 2021 är att alla taxa enligt mallen ska vara färdigbehandlade (validerade, flaggade för publicering nationellt samt kommenterade) av respektive rrk i Artportalen **senast den 1 mars 2022**. Meddela att ni är klara med ert arbete i Artportalen till nrk@birdlife.se. Rrk som inte kan hålla deadline måste anmäla begränsning till denna mailadress. Remisser kommer att gå ut under sommaren när Nrk-skribenternas texter är klara. Skribenterna kommer inte att invänta rrk som dras med betydande förseningar, utan obsar som hör till dessa rrk lämnas därefter.

Förkortningar och förtydliganden

"Alla"	Alla fynd i rapportområdet efterfrågas nationellt.
"Bedömningsfynd"	Om antalet fynd i rapportområdet överstiger tio (10 st), så ska fynden sammanställas som ett bedömningsfynd som anger totalantalet (fördelat på landskap/provinser där så är relevant).
"Möjlig reproduktion"	Möjliga, troliga eller säkra häckningar (häckningsindicium "obs i häcktid, lämplig biotop" eller högre).
"Trolig reproduktion"	Troliga eller säkra häckningar (häckningsindicium "permanent revir" eller högre).
"Säkerställd reproduktion"	Säkra häckningar (häckningsindicium "bobygge" eller högre).
"ssp."	Underart.
"Västkusten"	Avser kuststräckan norr om Kullen i Skåne.

Vi har även i förekommande fall angivit rödlistekategori inom parentes med **röd** text efter taxonetns namn. Dessa arter är ofta särskilt intressanta i det regionala eller nationella perspektivet och föranleder extra noggrannhet vid validering.

RE – Nationellt utdöd
CR – Akut hotad
EN – Starkt hotad
VU – Sårbar
NT – Nära hotad

Fynd och exemplar

För beräkning av antal fynd hänvisar vi till texten i "SOF. 2003. Sällsynta fåglar i Sverige. 2:a uppl. Stockholm. Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellén, N. & Ullman, M."

"Efter artens eller rasens vetenskapliga namn följer en antalsuppgift. Om endast ett tal, exempelvis "(12)" anges, visar det antalet anträffade exemplar i Sverige till och med 1999. I vissa fall används formuleringar typ "(13 fynd av 18 ex)". Ett "fynd" utgörs oftast av en ensam fågel, men kan också användas då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlät till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar som vitvingad tärna, biätare och rosenstare, som regel förutsätts ha anlät tillsammans och räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, som till exempel kungsfågelsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans.

En individ som återkommer år efter år till samma lokal utgör endast ett fynd. Exempel på detta utgör den större turturduva som sågs i Mörbylånga 1985-1994 och den äldre kejsarörn som sträckte i Falsterbo flertalet höstar mellan 1986 och 1992. På samma sätt utgör en individ som ses i två olika landskap, till exempel sumpvipan 1997, endast ett fynd i Sverige (men givetvis är den dessutom ett fynd i vardera av de inblandade landskapen). Om flera ensamt sträckande mindre liror passerar Getterön under samma dag räknas varje individ som ett fynd.

Det är endast intressant att skilja på "fynd" och exemplar när antalet anträffade individer är få och när fynd av mer än en fågel utgör en väsentlig andel av totalantalet. För till exempel vitnäbbad islom och dvärgsparv, där flera hundra exemplar setts och det sällan inträffat att två eller flera individer uppträtt tillsammans, säger totalsiffran tillräckligt. Här känns det inte meningsfullt att laborera med den omständligare formuleringen med fynd och exemplar.

Många gånger tvingas man göra en mer eller mindre välgrundad gissning beträffande antalet iakttagna fåglar. Det gäller i första hand när olika observationer görs på närliggande lokaler med kort tidsintervall.

Följande taxa ska vara färdigbehandlade i Artportalen:

Om fynd finns som anses av värde för publicering nationellt men som inte faller inom mallens ramar, markeras även dessa för "nationell publicering". Det kan gälla fynd utanför taxonets normala utbredningsområde, ovanliga häckningar etc. Som tumregel kan alla fynd av taxa med högst tio (10 st) fynd eller tio (10 st) häckningar för aktuellt landskap/provins vara lämpligt. Skriv då i fyndtexten vad som gör fyndet speciellt, t.ex. om det är fjärde fyndet eller den tredje häckningen i landskapet.

Kategorier A, B, C

Prutgås, ssp. <i>nigricans</i>	Alla.
Prutgås, ssp. <i>hrota</i>	Alla.
Röd Halsad gås	Alla.
Stripgås	Alla.
Sädgås, ssp. <i>fabalis</i> (VU)	Möjlig reproduktion.
Sädgås, ssp. <i>rossicus</i>	Möjlig reproduktion.
Fjällgås (CR)	Alla.
Mindre sångsvan	Rastande och sträckande flockar ≥ 100 ex.
Nilgås	Alla.
Gravand (NT)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Rostand	Alla.
Mandarinand	Alla.
Årta (EN)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Skedand (NT)	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.

2021-12-31

Snatterand	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Bläsand (VU)	Säkerställd reproduktion i Götaland och Svealand.
Amerikansk bläsand	Alla.
Stjärtand (VU)	Trolig reproduktion.
Amerikansk kricka	Alla.
Rödhuwad dykand	Alla.
Brunand (EN)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Vitögdd dykand	Alla.
Ringand	Alla.
Bergand (EN)	Trolig reproduktion.
Alförrädare	Alla.
Praktejder	Alla.
Vitnackad svärta	Alla hanar (Rk granskar honfärgade fåglar).
Svärta (VU)	Säkerställd reproduktion i Götaland och Svealand.
Alfågel (NT)	Trolig reproduktion.
Salskrake	Säkerställd reproduktion.
Amerikansk kopparand	Alla.
Rapphöna (NT)	Trolig reproduktion.
Vaktel (NT)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Alpseglare	Alla .
Tornseglare (EN)	Säkerställd reproduktion.
Turturduva	Alla.
Kornknarr (NT)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Småfläckig sumphöna (EN)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Mindre sumphöna	Alla
Smådopping (NT)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Gråhakedopping	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Svarthakedopping	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Svarthalsad dopping (EN)	Alla
Tjockfot	Alla

2021-12-31

Styltlöpare	Alla.
Skärfläcka	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Svartbent strandpipare (RE)	Alla.
Myrspov (EN)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Rödspov (EN)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Rödspov, ssp. <i>islandica</i>	Alla.
Roskarl (EN)	Möjlig reproduktion.
Brushane (VU)	Trolig reproduktion i Götaland och Svealand.
Mosnäppa	Trolig reproduktion nedom fjällkedjan.
Kärrensäppa, ssp. <i>schinzii</i> (CR)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Skärnsäppa	Möjlig reproduktion.
Smånsäppa	Möjlig reproduktion.
Prärielöpare	Alla.
Tuvsnäppa	Alla.
Dvärgbeckasin	Trolig reproduktion i Götaland och Svealand.
Dubbelbeckasin (NT)	Alla.
Tereksnäppa	Alla.
Brednäbbad simsnäppa	Alla.
Dammsnäppa	Alla.
Svartsnäppa (NT)	Trolig reproduktion (ej Vb, Nb och Lpl)
Smålom (NT)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Svartnäbbad islom	Alla.
Vitnäbbad islom	Alla.
Stormsvala	Alla.
Klykstjärtad stormsvala	Alla.
Stormfågel	Alla (ej Västkusten).
Grålira	Alla (Västkusten endast antal ex/månad).
Mindre lira	Alla.
Svart stork (RE)	Alla.
Vit stork (EN)	Alla (ej Sk).

2021-12-31

Havssula	Alla (ej Västkusten).
Toppskarv (VU)	Alla. (Västkusten trolig reproduktion).
Storskarv	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Bronsibis	Alla.
Skedstork	Alla.
Rördrom (NT)	Möjlig reproduktion i Götaland och Svealand. Alla i Norrland. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Natthäger	Alla.
Ägretthäger	Säkerställd reproduktion i Götaland och Svealand. Alla i Norrland. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Silkeshäger	Alla.
Ormörn	Alla.
Mindre skrikörn	Alla.
Större skrikörn	Alla.
Kungsörn (NT)	Möjlig reproduktion.
Blå kärrhök (NT)	Möjlig reproduktion.
Stäpphök	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Ängshök (EN)	Möjlig reproduktion. Alla i Dlr och Norrland.
Röd glada	Säkerställd reproduktion i Götaland och Svealand, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå. Alla i Norrland.
Brun glada (EN)	Möjlig reproduktion.
Havsörn (NT)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Tretåig mås (EN)	Alla. (Västkusten trolig reproduktion).
Tärnmås	Alla.
Dvärgmås	Säkerställd reproduktion.
Svarthuvad mås	Alla.
Vittrut	Alla.
Vitvingad trut	Alla (dock ej ssp. <i>kumlieni</i> som granskas av Rk).
Kaspisk trut	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Medelhavstrut	Alla.
Östersjötrut (VU)	Trolig reproduktion. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Nordsjöilltrut	Trolig reproduktion. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Skräntärna (NT)	Trolig reproduktion.

2021-12-31

Kentsk tärna (NT)	Trolig reproduktion.
Småtärna (NT)	Trolig reproduktion.
Vitvingad tärna	Alla.
Svarrtärna (VU)	Trolig reproduktion i Götaland och Svealand. Alla i Norrland.
Storlabb	Alla (Västkusten endast antal ex/månad).
Bredstjärtad labb	Alla.
Kustlabb (NT)	Trolig reproduktion.
Fjällabb	Alla nedom fjällen.
Alkekung	Alla
Sillgrissla	Trolig reproduktion.
Tobisgrissla (NT)	Möjlig reproduktion.
Lunnefågel (RE)	Alla.
Hökuggla	Möjlig reproduktion.
Hornuggla (NT)	Säkerställd reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Jorduggla	Möjlig reproduktion.
Fjälluggla (CR)	Alla.
Berguv (VU)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Slaguggla (NT)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå, i Svealand och Norrland. Alla i Götaland.
Lappuggla (VU)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Blåkråka (RE)	Alla.
Kungsfiskare (VU)	Trolig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Biätare	Alla.
Härfågel (RE)	Alla.
Mindre hackspett (NT)	Möjlig reproduktion.
Spillkråka (NT)	Trolig produktion.
Tretåig hackspett (NT)	Trolig reproduktion i Götaland och Svealand utom Dlr.
Vitryggig hackspett (CR)	Alla.
Gråspett	Möjlig reproduktion.
Aftonfalk	Alla
Stenfalk (NT)	Trolig reproduktion nedom fjällen.

2021-12-31

Jaktfalk (EN)	Alla.
Pilgrimsfalk (NT)	Möjlig reproduktion, alternativt uppskattning av beståndet på landskapsnivå.
Svartpannad törnskata	Alla.
Sommargylling (EN)	Möjlig reproduktion. Bedömningsfynd på landskapsnivå. Alla i Norrland.
Råka	Möjlig reproduktion.
Kråka, ssp. <i>corone</i>	Alla.
Lappmes (NT)	Alla (Nb, P, Lu, T lpm trolig reproduktion).
Pungmes (CR)	Alla.
Skäggmес	Möjlig reproduktion.
Tofslärka (RE)	Alla.
Berglärka (VU)	Alla.
Kortttålräka	Alla.
Backsvala (VU)	Säkerställd reproduktion.
Rostgumpsvala	Alla (dock ej underartsgruppen <i>daurica/japonica</i> som bedöms av Rk)
Gransångare, ssp. <i>tristis</i>	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå. Validering enligt VF 1/2011.
Brunsångare	Alla.
Videsångare	Alla.
Kungsfågelsångare	Alla.
Tajgasångare	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Bergtajgasångare	Alla.
Nordsångare (EN)	Alla.
Lundsångare (NT)	Alla.
Trastsångare (NT)	Alla.
Busksångare (NT)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Flodsångare (NT)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Vassångare (VU)	Alla. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Höksångare (VU)	Alla (Öl, Gtl möjlig reproduktion).
Brandkronad kungsfågel	Säkerställd reproduktion Sk-Vrm. Bedömningsfynd på landskapsnivå. Alla i Dlr och Norrland.
Nötväcka, ssp. <i>asiatica</i>	Alla.
Trädgårdsträdkrypare	Alla i Sk, i övriga landskap Rk-art.
Rosenstare	Alla.
Vitstjärnig blåhake	Alla.
Tajgablåstjärt (EN)	Alla.

2021-12-31

Halsbandsflugsnappare	Alla (ej Öl, Gtl).
Mindre flugsnappare	Säkerställd reproduktion.
Svart rödstjärt (NT)	Möjlig reproduktion. Bedömningsfynd på landskapsnivå (ej Sk, HI).
Svarthakad buskskvätta (VU)	Alla (Möjlig reproduktion i Sk och HI).
Citronärsla	Alla.
Forsärsla	Säkerställd reproduktion i Vb, Nb, Lpl.
Sädesärsla, ssp. <i>yarrellii</i>	Alla.
Större piplärka	Alla.
Fältpiplärka (EN)	Alla.
Sibirisk piplärka	Alla.
Rödstrupig piplärka (VU)	Alla. Fynd under sträcktid uppdelade på vår och höst. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Vattenpiplärka	Alla.
Tallbit (VU)	Möjlig reproduktion.
Vinterhämsling (VU)	Möjlig reproduktion.
Bändelkorsnäbb	Möjlig reproduktion. Årssumma - bedömningsfynd på landskapsnivå.
Gulhämsling (VU)	Alla.
Lappsparv (VU)	Möjlig reproduktion i Svealand.
Kornsparv (EN)	Alla.
Ortolansparv (CR)	Alla i Götaland och Svealand. Möjlig reproduktion i Norrland. Bedömningsfynd på landskapsnivå.
Dvärgsparv (VU)	Alla.
Videsparv (NT)	Möjlig reproduktion i Gstr, Hls, Mpd och Hrj samt i Svealand. Alla i Götaland.

Kategori D

Snögås Alla, ange även färgmorf.

Kategori E

Se sid 36–37 i "Förteckning över Sveriges fågeltaxa".

Tänk även på följande:

1. Rättningar och kompletteringar från tidigare år görs även det i Artportalen. Det är viktigt att uppgifterna i Artportalen är korrekta eftersom det är vårt gemensamma arkiv för

2021-12-31

fågelobservationer. Meddela om vilka ändringar och kompletteringar som görs genom att skicka e-post till nrk@birdlife.se.

2. Gör en sista genomgång i Artportalens administrations-del och kolla så att arter med nationellt intresse verkligen har kommentarstext som är färdigmarkerad för publicering och att fynden är flaggade för nationell publicering 2021. Risken finns annars att delar inte görs synliga vid den nationella sammanställningen.

Hör gärna av er om det är något ni undrar över.

Med hopp om ett fortsatt gott samarbete kring Sveriges fågelrapportering!

Andreas Livbom, Nrk-ansvarig för kommande årsrapport för 2021